

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ' a vydavateľ':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Podporujme našich vojakov.

Srdcia a mysle obecnstva pritomne nič viacej nezaujima, jako krutý boj, ktorý naši hrdinskí vojaci vedú proti nepriateľovi. Stále sú nám na mysli Aj v modlitbách spomíname si na nich, bo veď za kráľa a vlasť, za našu blaženejšiu budúcnosť prelievajú krv svoju, stálemu nebezpečiu vystavujú svoje životy. Robia to s oduševnením v povedomí svojej povinnosti. Našou svätou povinnosťou zas je, aby za ich veľkú obetivosť, odmieňali sme sa im usilovnou prácou. Táto práca poľahuje sa na obrábanie poľa a na dorábanie potravných článkov, aby keď sa šťastlive domov vrátia, netrpeli núdzu. Lež aj v inom ohľade máme im pomáhať

Nastáva zimná doba. Ľudia vyfahujú zo skriň teplé šaty, aby sa bránili proti zimnému počasiu. Vojak, stojaci často viac dní pod holým nebom, teplý odev ešte súrnejšie potrebuje, ako ľudia bývajúci v mestách a osadách. Bez teplého odevu, jeho zdravie vystavené je nebezpečiu a týmto klesá aj jeho bojaschopnosť. S pochvalou musíme vyzdvihnúť, že poslal už mnohé dobrosrdečné ženské začaly pliesť sňahové čiapky, zápästky, začaly shotovovať nábrušné obvazky, nákoleníky, zimné onuce a flanelové košele. Hotové veci posielajú sa: «Vojsko napomáhajúcemu úradu (Hadsegélyző-hivatal, Budapest IV., Váci-utca č. 38.) Pri odosielení netreba platiť poštové porto, pošta takéto balíky odváža bezplatne.

Aby zaopatrenie bavlny nebolo drahé a aby k dostaniu bola v dostatočnej zásobe, obce

alebo spoločenské kruhy, stoličnému hlavnému županovi oznámiá, koľko bavlny chcú kúpiť. Žiadanú zásobu bavlny pošle potom «Vojsko napomáhajúci úrad», patričnému stoličnému alebo mestskému centrálnemu výboru. Cena bavlny bude také, jako pri odpredaji bavlny vo veľkom, teda čo najľavnejšia. Na sňahovú čiapku a na zápästky treba 14 dekagrammov, na nákoleníky 12 dekagrammov bavlny. Z každého z týchto predmetov potrebné je ešte aspoň 600.000.

«Vojsko napomáhajúci úrad», krom hore-spomenutých predmetov s vďakou prijme aj čistú bielizeň. V každej truhle najde sa volačo. Posbierajme tieto veci a pošleme ich na spomenuté miesto. Bielizeň nemusí byť ani nová, len nech je dobrá a čistá.

Myslime na svojich, podporu poskytujúcou prácou a oni s vďakou budú myslieť na nás. Podporujme našich vojakov, nakoľko to len urobíť môžeme.

Keď tedy ct. čitateľov a čitateľky «Krešťana» ku podpore našich vojakov týmto srdečne vyzývame, o udalostách na bojištiach svetovej vojny z minulého týždňa, podávame nasledujúce zprávy:

Vojna proti Rusku.

41.000 ruských a 8000 srbských zajatcov.

(Úradná zpráva. Prišla 15. septembra v noci o 10. hodine.) Válečné polozenie, ktoré stvorilo víťazstvo pozdĺž Hučvy, umožnilo, aby sme napadli veľmi silného nepriateľa, ktorý vtrhol do východnej Haliče. Poznajúc potrebu toho, aby bola podporovaná naša armáda,

ktorá po bitkách svedených od Lembergu na východ sa utiahla po víťazstve pri Komarove dostala rozkaz, aby proti porazenému nepriateľovi po krátkom jeho prenasledovaní zanechala len podriadenejšie sily, hlavnú silu ale aby koncentrovala ku Lembergu na území medzi Narol—Uhnovom, takmer v protivnom smere s čiarou svojho dosavadného postupovania. Toto sa 4. septembra aj stalo. Tak sa zdalo, že Rusi, keďže vtiahli do hlavného, bez boja prepusteného mesta Haliče, v smere k Lublinu zamýšľali previesť útok od boku v tom domnení, že našu, za čiaru grodekských jazier utiahnatú armádu, môžu nechať bez pozornosti. Medzitým ale táto armáda stála hotová k tomu, aby sa súčasnila v bitke, ktorú mohla očakávať naša, teraz už od severa ku Lembergu postupujúca sila.

Dňa 5. septembra, táto posledne spomenutá armáda, už prekročila železničnú čiaru medzi Ravaruskou a Horiminecom. Ľavým krídlom podržiac územie okolo Ravarusky, pravým krídlom 6. septembra začala vážne boje s nepriateľskými, na sever potisknutými silami. 8. septembra na úsvite na 70 kilometrovom fronte medzi Komarovom a Ravaruskou započal sa náš všeobecný útok, ktorý do 11. septembra bol úplne výsledný a zvlášte na južnom krídle prešiel až po samý Lemberg. Napriek tomuto zdaru potrebným sa stalo nariadiť nové umiestnenie našej armády, pretože severné krídlo pri Ravaruske bolo ohrožované a novšia mocná ruská presila tiahla tak proti našej, pred Krasnikom bojujúcej armáde, jako medzi lebergské bojište.

V ťažkých, od Grodeku na východ vedených bojoch 10. septembra ich cis. a kráľ. výsosti, hlavný veliteľ armády arciknieža Fridrich a následník trónu arciknieža Karol Franc Jozef, boli pri tam útočiacej divízii. Naše statné a od troch týždňov bez prestania bojujúce čaty, ako vo všetkých dosavadných bitkách a bojoch, tak aj pred Lembergom v najväčšej miere vynikli a svoju bravúru a výtečnosť zase dokázali. V päťdňovej bitke obidve strany utrpely ťažké ztráty; obzvlášte pri Ravaruske sme krvave odbili viac nočných útokov Rusov. Aj tentokrát sme hromadne zajali ruských vojakov, medzi nimi veľmi mnoho dôstojníkov.

Z výkazov našich stravovacích úradov vysvitá, že dosiaľ sme dali odviezť do vnútra monarchie 41.000 Rusov a 8000 Srbov a že v bitkách ukoristili sme vyše 300 poľných kanónov. Súhrnom možno sistiť, že naše armády dosiaľ najúčinnivejším spôsobom a v najhrdinskejších bojoch s výsledkom sa postavily proti, čo do počtu v prevahe sa nachodiacemu, hrdinsky a húževnate bojujúcemu nepriateľovi.

V nových posíciach.

Po päťdňovej krutej bitke na haličskom bojišti opäť nastala krátka prestávka. Výsledok päťdňovej bitky možno zahrnúť v tom, že naše statné čaty od Lembergu na juhozápad so skvelým zdarom útočily na nepriateľa, zajaly 10.000 Rusov a ukoristily osemdesiat kanónov. Zajatcov a ukoristené kanóny už odviezli do vnútra monarchie. Naša posícia pri Grodeku sa teda rozhodne zlepšila. Poneváž ale nepriateľ počas bitky s veľkou presilou vrhol sa na naše severné krídlo pri Ravaruske, bolo sa čo obávať, že sa dostane medzi Danklovu armádu a medzi naše severné krídlo. Toto bolo treba na každý pád prekaziť a vďaka šikovnosti našich vodcov a hrdinskosti našich čiat sa to v krásnom poriadku, za spievania našich oduševnených hrdinov v pondelok 14. septembra aj podarilo bez toho, že by tieto pohyby naše, vysilený nepriateľ bol mohol mýliť. Všetky naše vojská teraz v priaznivejších, dobre krytých posíciach shromaždené v znamenitej nálade čakajú ďalšie válečné operácie. Danklova a Aufferbergova armáda spojila sa s našou hlavnou na okolí Lembergu stojacou armádou a tak snaha ruskej presily, aby prešla našu bojovnú čiaru, úplne sa zmarila.

Spojenie sa s hlavnou armádou.

Viedeň, 15. septembra. Vojenský zpravodajca časopisu «Die Zeit» oznamuje z tlačového válečného stánu: Armády Dankla a Aufferberga spojily sa s hlavnou armádou.

Korist' našich čiat.

Vojenský zpravodajca viedeňského časopisu «Morgen» telegrafuje, že naše čaty temer po neprestajných bojoch, ustavične útočiac

nielen že všade vzdorovaly nepriateľovi, lež zaujaly temer 60.000 Rusov a asi 300 kanónov. Netrpí pochybnosti, že ztraty Rusov sú o veľa väčšie než naše.

Nemci dôverujú v naše víťazstvo.

Berlinský «Lokalanzeiger» v súvisi s lebergskou bitkou píše: Nemôžeme písať o trojtýždňovej veľkej bitke nášho spojencu vedenej proti veľkej presike bez toho, aby sme nedali výraz nášmu obdivu nad vytrvalosťou a strach nepoznajúcou hrdinskosťou rakúsko-uhorských čiat. Keď sa jednej armáde za najnepriaznivejších okolností podarí, za tri týždne bojovať a keď vysilená, ale predsa k boju hotová, presilou napadnutá, vie vážne odoporať, vtedy, keď sa bitka aj neskončí s rozhodnutím, morálne víťazstvo je jej. Sme presvedčení, že v najbližšej budúcnosti naši spojenci budú môcť napísať na svoje hrdé zástavy **víťazstvo, aj keby celý svet len z Rusov pozostával**

«Vossische Zeitung» píše: Rakúsko-uhorská armáda v svojich nových posíciach stojí hotová k boju čo silný protivník. Rakúsko-uhorské čaty v dosavadných bojoch bily sa s mimoriadnou hrdinskosťou voči takej presile, akú Rusi postavili do šíku. Správa rakúsko-uhorskej armády najde spôsob a prostriedky, aby rozdiel v počte nahradila. Keď sa to v najbližšom čase stane, rakúsko-uhorská armáda **znova začne útok a nepochybujeme, že so zdarom. Uplne a nepoklätiteľne dôverujeme v našom hrdinskom spojencovi.**

Výsledok lebergskej bitky.

Viedeňský časopis «Reichspost» píše o význame posledných bitiek okolo Lembergu poznámenáva, že naším útočením pri Lembergu, ruskej armáde sme dali tolko roboty, že **nemohla zadať smrteľný úder do srdca Nemecka.** Toto je nesmierne veľká služba, ktorú sme preukázali spojeneckému Nemecku.

Nemecká mienka.

Ku bavorskému zahraničnému úradu blízko stojaci časopis «Münchener Neueste Nachrichten» o položení Lembergu píše: Aj po zastavení útočenia s najúplnejšou a najpevnejšou dôverou

môžeme sa chovať oproti smelej, obetavej armáde a oproti správe armády Rakúsko-Uhorska. Armádu, ktorá ako táto, za celé tri týždne tak hrdinsky vedela bojovať, neznechutí ani dobre uvážené utiahnutie sa do lepších posícií, lež ju povzbudí ku novším skutkom. Po krátkom oddychu a po obdržaní posily v boji bude pokračovať práve s takou hrdinskosťou, o akej dosiaľ podala skvelé dôkazy.

Pred novšou bitkou v Haliči.

«Budapesti Tudósító» oznamuje: Úplnú hodnovernosť zasluhujúci mužovia, ktorí stav severnej armády z bezprostredného pozorovania poznajú, môžu konštatovať, že duch všetkých našich čiat je najvýtečnejší, vo všetkých silná túžba žije po skutkoch a oprávnená sebadôvera. Čo je aj prirodzené, veď všetky **maly účasť v skvelých válečných skutkoch a porazily voči nim stojaceho nepriateľa.** Veľmi dobre vedia, že tieto skvelé čiastočné úspechy len pre strategické požiadavky, ktoré vyvolala okamžitá presila, nemohly mať výsledok **všeobecnú porážku ruskej armády** a netrpezlivo očakávajú blížiaci sa čas, keď za prajnejších pomerov síl znova sa budú môcť pustiť do boja.

Celá ruská sila nad Haličou.

Stockholmský «Aftenbladet» oznamuje z Berlina, že maršall Hindenburg od ruských ranených s úplnou istotou presvedčil sa, že **vilnanskej z miliona hláv pozostávajúcej ruskej armády — niet.** Túto celú armádu koncentrovali k bojom, ktoré sa vedú pri Visle. Teda celá ruská vojenská sila, ktorú môžeme do povahy brať, **shromáždila sa na haličskej hranici.** V smere severnoprúskej hranice niet väčšieho ruského spájajúceho vojenského sboru.

Položení na haličskom bojišti.

Z haličského bojišta nemáme novších chýrov. Posledne vydaná úradná zpráva, ktorú sme už uverejnili, chváli výtečného ducha, túžbu po skutkoch a oprávnenú sebadôveru našej severnej armády. O dosavadných úspechoch našej severnej armády aj Nemci s najväčším uznaním hovoria. Vojenský zpravodajca «Berliner Tagblatt»-u schvaľuje, že naša

armáda pred veľkou ruskou presilou utiahla sa do priaznivejších pozícií a vyzdvihuje, že Rusi pre obrovské ztráty už po druhý krát neboli vstave využiť výhody, ktoré im presila poskytovala. Toto je dôkazom toho, že puhá číselná prevaha je veľmi neistým základom válečných operácií.

Generál Dankl k Ukrajincom.

Krakov, 18. septembra. Predseda jednoty ukrajinských vyslancov telegrafične pozdravil generálov Dankla a Auffenberga z príležitosti ich víťazstiev a veľkého ich vyznačenia. Predseda teraz dostal od generála Dankla telegrafičnú odpoveď, ktorú na hlavnom vojenskom stáne dňa 14. septembra odovzdali. Odpoveď generála Dankla znie:

— Prosím vás, prijmite a tlumočte moju srdečnú vďaku. Hlavná zásluha prináleží vojakom, ktorí za 18 dní bojovali. Boh nech chráni vlasť. Generál jazdy Dankl.

Armádny rozkaz generála Dankla.

Z tlačového válečného stánu úradne oznamujú: Generál jazdy Viktor Dankl dňa 14. septembra vydal armádny rozkaz, v ktorom hovorí nasledovné:

Statná prvá armáda jednu mimoriadne ťažkú válečnú operáciu skvele riešila. **Pri Krasniku a pred Lublinom Rusov sme rozhodujúce porazili.** Potom s nepriateľom, ktorý sa rozložil v opevnenej pozícii, za dva týždne vo dne v noci stáli ste v bitke a nepočtené útoky nepriateľa po každý raz ste s výsledkom odbili. Ponevác Rusi každodenne dostávali novšie posily a konečne boli aspoň dvakrát takí silní ako my, naše útoky sme dobrovoľne zastavili, aby sme s našimi ostatnými armádami, ktoré sa ku nám pripojily, spoločnou silou ďalej bojovali. Maširovanie cez močariská a hory tanevského okolia tiež obrovskú úlohu vyžadovalo od vás. Vďakou vašej vytrvalosti a húževnatosti aj riešenie tejto úlohy sa podarilo a Rusi sotva sa opovážili mylíť naše postupovanie. **Neporazená prvá armáda dnes stojí na mieste pre ňu vyznačenom.**

Všetkým mužom mojej, hrdinského ducha prvej armády, vyslovujem vďaku za vynikajúce skutky, ktoré poslal v každom smere previedla.

Vojna dosiaľ vyžadovala od nás veľké požiadavky. Tieto požiadavky ani v budúcnosti nebudú menšie. Ale vy, vojaci prvej armády, vytrvale a výsledne zodpoviete týmto požiadavkám na blahobyt vlasti a na slávu jeho veličenstva, nášho vznešeného cisára a kráľa.

Odbitý útok Rusov.

Úradná zpráva (došla v sobotu 19. sept. večer o 6. hod. 15 m.) Nové rozostavenie nášeho vojska na severnom bojišti je v prúde. Útok jednej ruskej divízie 17. t. m. sme krvave odbili.

Sienavský východný vojenský opevnený meší most, ktorý len slabý oddiel našich bránil, prinútil Rusov, aby sem poslali dva sbory a ťažké kanóny; ponevác týmto naše veliteľstvo dosiahlo čo chcelo, naši od mostu sami odtiahli.

Generálmajor Höfer,
námestník náčelníka generálneho štábu.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Vtrhnutie Srbov do Sriemu.

Srbské čaty na ruský rozkaz na viac miestach južnej hranice prešli cez Sávu na naše územie, aby nás znepokojovali. Správa našej armády hneď porobila také poriadky, ako minule pri Mitrovici, aby príkladne potrestala srbské expedície. Naše čaty s najväčšou energiou prenasledujú srbské čaty a práve tak ich porazia na hlavu, ako boly porazily pri Mitrovici timockú divíziu, ktorej už — niet. Hovoria, že na čele srbských čiat stojí vojvoda Putnik, ktorého v Budapešti z milosti prepustili zo zajatia. Nezbedné srbské čaty údajne sám dedič trónu knieža Alexander viedol po Sávu. Tu ale uznal za potrebné vrátiť sa, aby nepadol do nášho zajatia.

Položenie Srbov beznádejné.

«Südslawische Korrespondenz» z Nišu dostala nasledovnú zprávu: Verejná mienka vždy lepšie nahliada, že položenie Srbska je neznesiteľné. Censúra síce udusuje tlač, ale jedna časť opozičných politikov verejne vystupuje proti tým, ktorí sú za udalosti zodpovední. Už len vo vojenských kruhoch dôverujú a tieto kruhy rozličnými falošnými chýrami o víťaz-

stvách zavádzajú ľud. Pre nezdar akcie za hranicami, ktorú s veľkým krikom oznamovali, môžu nastať také ťažkosti, ktorým aj Pašičova vláda môže v obeť padnúť. Srbskej vláde z vnútra hrozí nie menšie nebezpečie, ako z vonku.

Srbov sme vyhnali zo Sriemu.

(Úradná zpráva.) **Srbskú armádu, ktorá vtrhla cez Sávu, všade odohnali. Sriem a Banát sú od nepriateľa celkom očistené.**

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Srbi, nepoučiac sa na svojej strašnej porážke, ktorú pri Mitrovici utrpeli, minulý týždeň na ruský rozkaz znovu vtrhli na južnú hranicu. Správa armády teraz oznamuje, že **naše statné čaty Srbov vyhnaly z uhorského územia, na ktorom niet už ani jedného srbského vojaka.** Všetky srbské čaty, ktoré prešli cez Sávu, v pondelok, 14. sept., večer úplne porazené s veľkými ztratami boli zahnané späť do Srbska. Následkom vyhnania Srbov obyvateľstvo pohraničných obcí, ktoré na chýr o bližení sa Srbov utiahlo sa na sever, mohlo sa v utorok, 15. sept., vrátiť na svoje bydlisko.

Položenie v Srbsku.

«Reichspost»-u zo Sofie píšu, že dľa tých chýrov, ktoré ta doniesli z Nišu, položenie Srbska je beznádejné. Srbi hovoria, že ich ztraty obnášajú dosiaľ dvadsaťpäťtisíc mrtvých a ranených. Ale do krajiny vtrhol nový nepriateľ: hlad. Potravné články, ktoré majú v zásobe, sotva sú dostatočné k tomu, aby z nich zaokryli potreby Nišu a okolia, o tom ale, že by z týchto zásob mohli ztravovať armádu, nemôže byť ani reči. Srbská vláda vstúpila do potyku s niekoľkými gréckymi obchodníkmi bývajúcimi v Bulharsku, aby si zabezpečila dopravu potravných článkov. Bulharská vláda ale, ačkoľvek aj ruská vláda urobila krok v záujme Srbska, odvolávajú sa na svoje nariadenie o neutralite, nedovolila vyviezť objednané potravné články. Všeobecná núdza rastie aj preto, lebo všetky väčšie obce sú plné ranených; epidemické choroby cele zničia túto nešťastnú krajinu.

Srbský časopis «Veljika Srbija» opisuje,

v jakom polutovania hodnom položení sú utekajúci od Belehradu a Šabacu a robí trpké vyčítky vláde. Byty neuveriteľne zdražely. Za malý byt v Niši, za ktorý pred vojnou platili 20—30 dinárov, dnes pýtajú 200—250 dinárov. V jakej veľkej núdzi je srbská vláda o groš, svedčí táto zpráva menovaného časopisu: Srbská vláda vydala nariadenie, ktorým vyzvala cirkve, aby svoje hotové peniaze vplatili do štátnej pokladnice.

Krvavá porážka srbských čiat.

Uhorská telegrafická Kancellária oznamuje z Viedne: O nezdare útočenia Srbov na Sriem a na Banát «Südslawische Korrespondenz» z dobre informovaného miesta z Osieku dostala nasledovnú zprávu:

O novšom pokuse Srbov, ktorým svoju offensivu chceli preniesť na územie monarchie, do Sriemu a Banátu a ktorý **sa skončil s úplnou porážkou Srbov**, na dobre informovanom mieste vedia nasledovné podrobnosti: O krátky čas nato, že srbská timocká divízia vtrhla do Mitrovice a skrze naše čaty na území medzi Rumou a Jarakom bola zničená, regulárne srbské čaty v jednom čase na viac miestach vtrhly do Sriemu a do Banátu so značnejšími bandami komitáčov. Srbi na západe pri Obrenovaci, Progare, Prave, Novosele, Kupinovace a Orče—Grabovaci prešli cez Sávu, aby vtrhli do Sriemu. V tom istom čase viac tisíc hláv počítajúca srbská čata, ktorá dotiaľ stále pri Belehrade a v severozápadnom smere sa zvrtila, pri Ostružnici prešla cez rieku. Dľa zprávy z úradného miesta počet Srbov, ktorí vtrhli do Sriemu, odhadujú asi na 15.000 hláv, rátajúc aj neregulárne čaty. Postupovanie srbských čiat naše výskumné čaty už v prvom okamihu konštatovaly, ale vyčakaly, kým Srbi — tak, ako sa to bolo stalo aj s timockou divíziou pri Mitrovici — bez prekážky vtiahnú cez Sávu do Sriemu.

Srbské čaty na dvoch miestach spravily mosty nad Sávou, na ostatných miestach na pontonoch (vojenských člnoch) a na člnoch prešli cez rieku, ktorej voda je teraz nízka. Srbské čaty, ktoré boli vystrojené ľahkými kanónmi a strojovými puškami a s ktorými bol aj hudobný sbor jedného pluku, z počiatku sa

nemýlene shromažďovali a smerom k Indiji v dvoch oddeleniach sa aj pohly. Naše čaty v podobnej pozícii, ako pri Mitrovici—Rume, pristavily Srbov. Odrazu na celej čiare vyvinul sa veľkou húževnatosťou vedený boj. Keď naše čaty od Petervárady dostaly posilu, v boji nastal pre nepriateľa neprajný obrat. Srbi následkom palby nášho delostrelectva utrpely hrozné ztraty. Šťastnou válečnou operáciou **jedna časť Srbov bola úplne odfatá od zpiatočnej cesty.** Každý pokus Srbov, aby pretrhli naše čiary, na obdivuhodnom držaní sa našich čiat sa zmaril. Naši vojaci zriedkavou hrdinskosťou tiahli proti nepriateľovi. **Do Sriemu vtrhnuvšie srbské čaty utrpely katastrofálne porážky.** Počet padnutých na srbskej strane je veľmi veľký a pravdepodobne 3000 hojne prevyšuje. Velatisíc srbských vojakov sme zajali.

Naše čaty na srbskom území.

«Budapešti Tudósító» oznamuje: Ako z dosavád vyšlých zpráv možno zistiť, v jednom čase s vtrhnutím Srbov do Sriemu, **naša hlavná armáda na druhej časti Srbska, začala útočiť.** Srbov ku prejdeniu cez Sávu posmelilo práve to povedomie, že jadro našej južnej armády je na inom mieste zaneprázdnené. Ale aj po ruke sa nachodiaca priemerne nepatrná sila hojne dostatočnou sa dokázala ku porazeniu a odohnatiu útočiacich srbských čiat, o tej predbežne len tolko môžeme povedať, že **napreduje s úplne sodpovedajúcim výsledkom.** Voči tejto skutočnosti stojí rozchyrovanie Srbov, že Sávu 180.000 Srbov prekročilo a že po udajnom porazení rakúsko-uhorskej armády postupujú vrah k Budapešti.

Srbské luhaniny.

Z tlačového válečného stánu úradne oznamujú:

Srbsko sa teraz chýrami o porážkach rakúsko-uhorských čiat pokusuje náladu budiť v cudzozemsku. Voči tomu musíme poukázať len na úradné zprávy tlače. **Dľa týchto prekročili sme Drinu** a každý pokus nepriateľa, aby sa usalašil v Srieme a Banáte, **sme úplne zmarili a odbili.**

Generálmajor Höfer,

mestodržiteľ náčelníka generálneho štábu.

Osud Srbska.

Viedeň, 18. septembra. «Südslawische Korrespondenz» sdeluje absolútne hodnoverný rozhovor s jedným vynikajúcim štátnikom, ktorý prišiel z Nišu do Salonik. Patričný štátnik rozpovedal, že v Srbsku už jasne vidia smutné následky politiky Karađordevičovskej dynastie proti monarchii a že kráľovi Petrovi nepozostáva iné si voliť, ako s celou svojou familiou a radcami na veky opustiť Srbsko. S vojenským srútením sa Francúzska, Rusko so sebou strhne Srbsko do záhuby.

Osvedčenie jedného srbského zajatca.

Srbský básnik Velibor Urošević, ktorý hojoval čo dôstojník v srbskom vojsku, padol do zajatia pri Mitrovici. On je najtichším a najsmutnejším obyvateľom tábora, kde zajatcov strážia. Jedon uhorský dôstojník ho predsa primal k tomu, aby vyslovil svoju mienku o situácii Srbska a o jeho budúcnosti.

V srbskom vojsku — povedal Urošević — je mnoho takých dôstojníkov, ktorí sa za vojnu neoduševňujú. Týchto dôstojníkov terrorisovali tí Srbi, ktorých kedysi historia spomínať bude jako hrobárov srbského národa. Jedna časť srbských dôstojníkov stojí úplne pod vplyvom Rusov. Týchto vodcom je brat srbského kráľa knieža Arsen Karađordevič. Dnes v Srbsku už každý vie, že túto vojnu nevyvolaly Srbi, lebo Srbsko bolo len hračkou v rukách Ruska. V Srbsku meškajúci ruskí dôstojníci vyznali, že sa veľmi zklamali, lebo oni na to nerátali, že v monarchii taká jednomyselnosť bude panovať. Aj Rusi sú na čistom, že vojna pre nich neprajne vypáli, ale verejnú mienku máme aj v Rusku falošnými chýrami zavedenú práve tak, jako v Srbsku. Ruské a srbské časopisy tak upovedomujú verejnosť, že monarchia je už premôžená a že Francúzi vťahli do Viedne. Poprední srbskí mužovia vidia tú priepasť, nad ktorou Srbsko stojí. Srbskí agitatori sú príčinou zkazy Srbska. Rusko miesto že by tisícilo Srbov, podnecuje ich, aby vtrhli do Uhorska. Toto je príčinou, že som tu spolu s mojimi 15 000 súdruhmi. Krváca mi srdce, keď si na to pomyslím, že môj národ na veky zabynie. Vojaci, ktorí bojovali v balkánskej vojne,

so strachom myslia na túto vojnu. S takýmto vojskom nemožno zdarne bojovať. Naši vojaci nemajú ani odevu, ani stravy. V celej krajine panuje ukrutná anarchia. Vojaci vraždia občanov a títo chytajú zbraň na vojsko.

Naše víťazstvá nad Srbmi a Horvati.

Zo Záhrebu oznamujú, že úradnú zprávu o našich víťazstvách nad srbskými čatami v celom Horvatsku na plakátoch dali obecnstvu na vedomie. Chýri o vyhnaní Srbov v kruhu obecnstva vyvolaly všeobecnú radosť a uspokojenie. V Záhrebe v stredu večer osvetlili mesto a veľký zástup pod zástavami a lampionami oduševnene demonštroval. Viac tisíc hláv počítajúci zástup búrlive privolával na slávu armáde, kráľovi, monarchii a Horvatsku a abugoval Srbsku. Oslavovali aj nemeckého cisára, jeho dôstojníkov a vojakov. Demonštrácie trvaly do pozdných večerných hodín. Zo všetkých strán Horvatska prichodia chýry o vlastených demonštráciách. Všetky horvatské vládne časopisy nastiňujú významnosť našich víťazstiev nad Srbmi, pokračovania v utočení našich čiat na srbskom území a dávajú výraz svojej uspokojenosti nad tým, že Srbi následkom obozretnosti správy našej armády a hrdinskosti našich čiat už neujdú zaslúženému trestu. Časopisy ostatných strán tiež v podobnom duchu píše a prizvukujú, že dôvera skladaná v našich hrdinských čatách sa dokázala, lebo oslobodily vlasť od zafatého nepriateľa. Aj ďalej musíme dôverovať v tejto armáde, ktorá so statočnou oddanosťou, obetavosťou a vytrvanlivosťou bojuje.

Nemecko-ruská vojna.

Porážka Rusov vo Východnom Prusku.

Berlin, 14. septembra. Veľký generálny štáb sdeluje: Maršall Hindenburg ruskú armádu vo Východnom Prusku po viacdňovej bitke úplne porazil. Rusi o zlom-krk dali sa na útek. Maršall Hindenburg počas prenasledovania nepriateľa už prekročil hranicu a poдал zprávu o zajatí vyše 10.000 neranených Rusov, o ukoristení 80 kanónov, početných strojových pušiek, lietadiel a vozov. Válečná korisť ustavične rastie.

Generálny kvartier-majster *Stein*.

Na nemeckom území niet ruského vojaka.

Berlínske zprávy konštatujú, že — nerátajúc zajatcov a ranených — na nemeckom území niet už viac ani jedného jediného ruského vojaka.

Najmladší syn nemeckého cisára ranený.

Z tej príležitosti, že najmladší syn nemeckého cisára pruský princ Joachim bol na bojišti ranený, berlínske časopisy rozpomínajú sa na cisárovu výpoveď, v ktorej riekol, že aj on šesť synov má na bojišti. Že cisárovi synovia vskutku berú účasť i v boji, ranenie princa Joachimu jasne dokazuje.

Viedeňský telegramm oznamuje: Pruský princ Joachim z Allensteinu barónovi Leopoldovi Chlumeckému poslal nasledovný telegram: Prijmite moju srdečnú vďaku za vaše priateľské blahoželanie. Hrdý som na to, že som bojoval za spoločný zdar Nemecka a Rakúsko-Uhorska a že v boji za tento spoločný zdar som bol ranený.

Rusi utekajú z Východného Pruska.

Berlin, 15. septembra. Veľký generálny štáb úradne sdeluje: Vo Východnom Prusku polozenie je veľmi dobré. Ruská armáda je úplne rozprášená a o zlm-krk uteká.

Generálny kvartiermajster *Stein*.

Víťazstvo Nemcov nad Rusmi.

Berlin, 16. septembra. Veľký generálny štáb z hlavného vojenského stánu oznamuje: Na Východe ďalej sa vedie zničenie ruskej armády. Naše ztráty sú pomerne nepatrčné. Armáda generála Hindenburga s veľkými silami stojí už za hranicou. V Šuvalskej gubernii uviedli nemeckú administráciu.

Generálny kvartier-majster *Stein*.

Zpráva generála Hindenburga.

Berlin, 16. septembra. Veľký generálny štáb sdeluje z hlavného vojenského stánu, že generál Hindenburg cisárovi Vilhelmovi poslal nasledovný telegramm:

Vilnanská armáda (II., III., IV. a XX. vojenský sbor, 3. a 4. rezervná divisia a päť jazdeckých divisii) v bitkách svedených pri Mazur-

ských jazerách a v prenasledovaniach, ktoré po bitkách nasledovali, **utrपela úplnú porážku**. Grodnovská rezervná armáda (XXII. vojenský sbor a časte III. sibírskeho vojenského sboru) v **osobitej bitke pri Lycku utrपela ťažkú porážku**. Nepriatelia v mŕtvých a ranených stihla veľká ztrata. Počet zajatcov sa dvíha. Válečná korisť je mimoriadne veľká. Jednotlivé časte armády na fronte, ktorý bol vyše 100 kilometrov dlhý, za štyri dni prekonali 150 kilometrov cesty. O bojoch, ktoré sa na takomto veľkom fronte a v takejto veľkej miere viedli, podrobnú zprávu ešte nemôžem podať. Jednotlivé naše voje prišli do tuhého boja, naše ztraty sú predsa nepatrné. **Armáda na celej čiare vydobila víťazstvo nad húževnate odporujúcim, ale konečne predsa zutekajúcim nepriateľom**. Armáda je hrdá na to, že v jej radoch **bojoval a krvácal jeden cisársky princ**.

Hindenburg.

Ako cestoval Hindenburg na bojište?

Dľa berlinských zpráav generál Hindenburg na začiatku vojny bol na zapadnom (francúzskom) bojišti. Keď dostal rozkaz, aby prevzal hlavné veliteľstvo na východnom bojišti, na osobitom vlaku, ktorý pozostával len z rušňa a z jedného vagóna, za 20 hodín cestoval na východnú hraniu. Na ceste dostal telegrafické zprávy o udalostach vo Východnom Prusku. Hindenburg na ceste zhotovil válečné plány a z každej stanice, kde pripjali nový rušeň, telegrafične poslal rozkazy východnej armáde. Keď prišiel, bitka s Rusmi sa začala a generál víťazstvo za víťazstvom vydobil.

Armáda Hindenburga sa zariad'uje.

Berlin, 17. septembra. Veľký generálny štáb z hlavného vojenského stánu oznamuje: Na východnom bojišti armáda generála Hindenburga po skončení prenasledovania nepriateľa **teraz sa zariad'uje**. V hornom Sliezsku rozšírené chýry, ktoré hovoria o hroziacom nebezpečí, sú bezzákladné.

Viedeňská tlač o položení.

Z príležitosti veľkých víťazstiev Hindenburga «Die Zeit» konštatuje, že teraz je už dokázané,

nakoľko nepatrné je z ohľadu celej vojny dočasné prepustenie daktorej provincie. Utiahnutie sa čiat na istý čas môže znamenať najlepšie prípravy pre budúcnosť.

«Neues Wiener Tagblatt» rozvíňuje, že našou úlohou na severovýchode je obrovskú ruskú presilu zadržať dotiaľ, kým môžu zakročiť inde oslobodivšie sa sily. Každý získaný deň v tomto smysle znamená neoceniteľnú výhru.

«Fremden Blatt» s uspokojením konštatuje, že tlač Nemecka bez výnimky s uznaním sa zmieňuje o držaní sa a o zdare rakúsko-uhorskej armády. Toto je dôkazom, že jakú veľkú úlohu prekonala naša armáda.

Nemecká proklamácia k Poliakom.

Berlin, 18. septembra. Ako vysvitá z listu, ktorý «Kreutzzeitung» prináša, generál Morgen v Poľsku vydal nasledovnú proklamáciu:

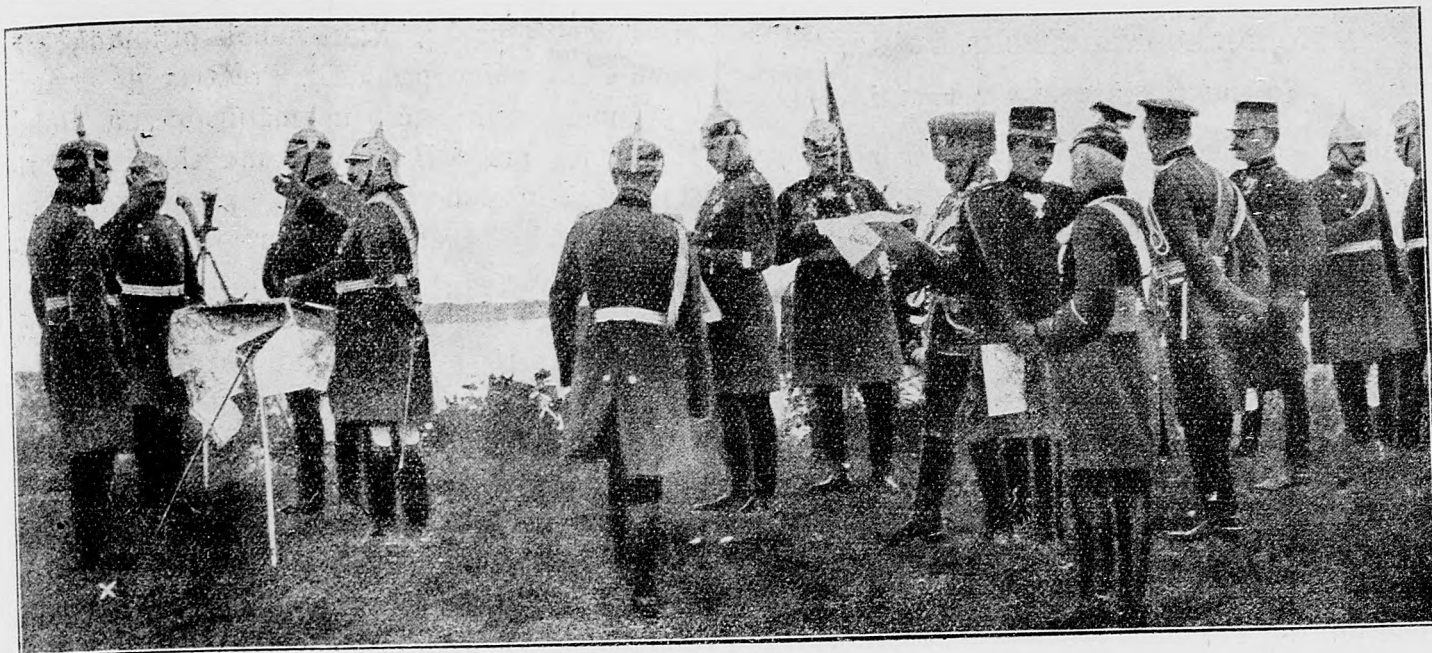
Obyvatelia Lomžskej a Varšavskej gubernie! Ruská narevská armáda je zničená. Vyše stotisíc ľudí s generálmi 13. a 14. armády padlo do zajatia, 300 kanónov sme ukoristili. Ruská vilnanská armáda a generál Rennenkampf reterirujú vo východnom smere. Rakúsko-uhorská armáda od Haliče víťazne postupuje. Francúzov a Angličanov vo Francúzku úplne porazili. Belgicko sa dostalo pod nemeckú správu. S mojím vojenským sborom prichodím čo predvoj ďalších nemeckých čiat a čo váš priateľ idem ku vám. Povstaňte a odožeňte spolu so mnou z vašej peknej krajiny ruských barbarov, ktorí vás držia, jarme a nech vaša krajina späť obdrží svoju politickú a náboženskú slobodu. Toto je vôľa môjho mocného a milostivého cisára. Moje čaty dostaly rozkaz, aby s vami čo s priateľmi zachádzaly. Za všetko, čo nám dáte, zaplatíme. Očakávame od vás a od vášho rytierskeho smýšľania, že nás čo spojencov priateľsky prijmete.

Dané v Poľskom kráľovstve, v septembri roku 1914.

Generál Morgen.

Ruská gubernia pod nemeckou správou.

Podmanená ruská Šuvalská gubernia dostala sa úplne pod nemeckú správu a cisár Vilhelm už i vymenoval nového gubernátora. Občianskym gubernátorom stal sa gróf Merveldt, münsterský zemský predseda. Nemecké admi-

Nemecký cisár s jeho generálnym štábom.

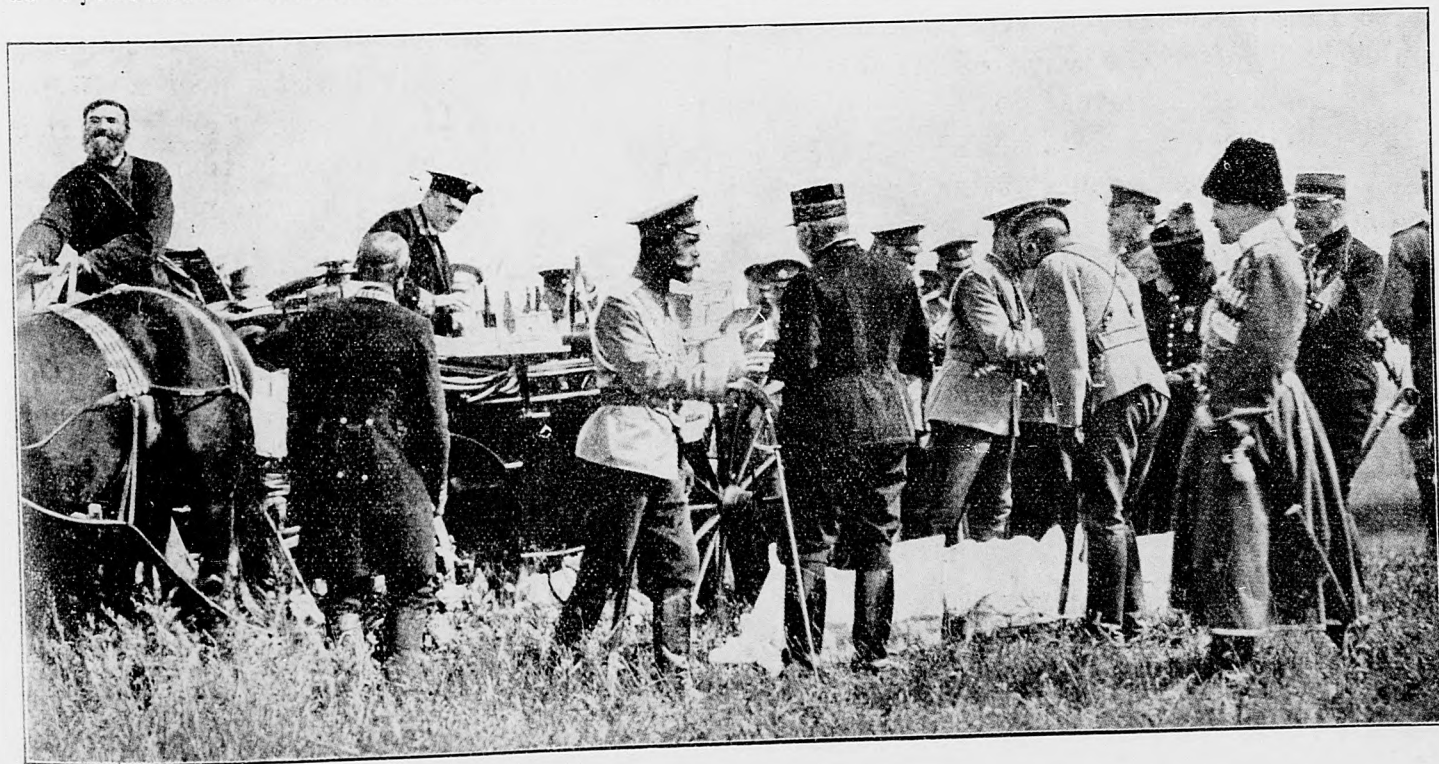
nistratívne vrchnosti na okupovaných poľských územiach sa zariaďujú.

Generál Hindenburg pokračuje ku Varšave.

Velký generálny štáb nemeckej armády úradne oznamuje: *Východná armáda v suvatskej gubernii pokračuje vo válečných operáciach. Jednotlivé časte armády tiahnu proti pevnosti Ošovec.* Armáda generála Hindenburga teda nezadržateľne napreduje na ruskom území a berúc do ohľadu, že generál Hindenburg všetky do Východného Pruska vtrhnuvšie ruské vojen-

ské sbory porazil: správa ruskej armády prinútená bude poslať proti nemu novšie sily. Toto ale prv neskôr nevyhnutne bude mať za následok, že Rusi zo svojich hlavných síl, koncentrovaných na haličskom bojišti, značnú časť budú musieť odtrhnúť a poslať proti nemeckej východnej armáde.

A tu upamätávame na úradnú zprávu na šeho generálneho štábu, ktorá hovorila, že rakúsko-uhorská armáda netrpezlivo čaká okamih, keď sa za priaznivejších pomerov bude môcť znova pustiť do boja proti nepriateľovi.

Cár Mikuláš a francúzsky generál Joffre.

Nemecko-francúzska vojna.

Vojenská diktatúra v Paríži.

Dľa parížskej, do Petrohradu prišlej zprávy, **vojenského gubernátora Paríža vymenovali za diktátora.** Všetkých v Paríži žijúcich cudzincov povolali do zbrane.

Zo západného bojišťa.

Berlin, 15. septembra. Veľký generálny štáb úradne sdeluje: Na západnom bojišti válečné operácie, o ktorých verejnosti ešte nemožno podať podrobnosti, mali za následok novú bitku, ktorá prajne stojí. Nepravdivé chýry, ktoré o nás nepriatelia bez vyberania prostriedkov rozširujú, sú bezzákladné.

V Belgicku včera tri vojenské divízie pokúsily sa vtrhnúť z Antverpena, ale sme ich späť zahnali. Generálny kvartier-majster *Stein.*

Krvavá porážka Francúzov pred Parížom.

Vojenský zpravodajca «Berliner Tageblatt»-u telegrafuje, že na západnom bojišti pri Paríži roznesený je chýr, že na čiare Meux—Montmirail útočenie Francúzov skončilo sa s krvavým porazením Francúzov. Do rúk Nemcov dostalo sa 50 kanónov a 4000 zajatcov.

Bitka pri Paríži stojí.

Berlin, 16. septembra. Veľký generálny štáb z hlavného vojenského stánu oznamuje:

Na západe na pravom krídle armády stojí ťažká, dosiaľ nerozhodnutá bitka. Pokus Francúzov, aby sa pretali, sme víťazne odbili. Rozhodnutie sa ostatne ani na jednom mieste nestalo. Generálny kvartier-majster *Stein.*

Francúzi už začínajú poznávať Boha.

Francúzi Nemcom môžu ďakovať, keď sa zase naučia poznať pána Boha a modliť sa. V terajších krušných časoch francúzskych vojakov opanoval od dávna neznámy cit: nábožnosť. Chodia do kostola, na sv. omšu. Jeden francúzsky vojak rozpráva, že mnohí dosiaľ bezbožní francúzski dôstojníci ako počúvajú a odriekajú za ním Otčenáš a Zdravas, ktorý vôbec nevedeli alebo už veľmi dávno zabudli. V jednej obci kňaz rozdával vojakom a dôstojníkom

posvätené agnusky. Ktorí neboli prítomní, popoludní sa hufne prihlásili. Predtým nešeredne preklínali všetko, čo upamätávalo na Boha. Mimovoľne prichodí nám na um slovenské príslovie: «Pán Boh neni náhly ale pamätlivý».

Taliansky časopis «Corriere della Sera» prináša dlhší dopis o službách Božích, ktoré boli v nedeľu v Paríži v chráme Matky Božej a ktoré odbavoval parížsky arcibiskup kardinál Amette. Na službách Božích prítomný bol obrovský zástup ľudu. Nielen chrám bol nabitý, lež aj v uliciach okolo neho bol veľký dav ľudu. Namiesto latinských modlitieb odriekaly vo francúzskej reči vlasteneckú modlitbu, ktorej refrénom bolo: «Boh milosrdenstva, ktorý riadiš osud bitiek, zachráň Francúzsko!» Potom začali spievať pieseň k Orléanskej panne s refrénom: «Vyslobod našu vlasť, zachráň nás ešte raz!»

Zlato francúzskej banky odviezli do Londýna.

Rím, 17. septembra. Z Londýna oznamujú, že zásobu zlata francúzskej nacionálnej banky vláda z Bordeaux dala odviezť do Londýna. Anglická nacionálna banka stráži aj veľké množstvo francúzskeho privátneho majetku.

Odbité francúzske útoky.

Berlin, 18. septembra. Veľký generálny štáb úradne sdeluje: Na západnom bojišti polozenie je nezmenené. Na jednotlivých bodoch bojovnej čiar y útoky francúzskych čiat v noci z 15. na 16. septembra a 17. septembra behom dňa sme odbili. Protiútoky nemcov boli zdarné.

Generálny kvartier-majster *Stein.*

Nemci veľmi silne stoja.

Rím, 20. septembra. Časopis «Corriere d'Italia» na základe zprávy došlej z Bordeauxu píše, že Nemci na západ od Chalusu zaujali veľmi silné posície. Šiance sú na meter široké, opevnené sú ocelovými platňami a brvnami. Strojové pušky sú skryté a ťažké delostrelectvo stojí za jarkami.

Berlin, 20. septembra. Časopis «Tagblatt» oznamuje z Ríma: Tu považujú posíciu nemeckého vojska za výtečnú. Francúzska verejná tlač zúfale píše, že posície Nemcov na pobreží rieky Marny takmer nemožno zaujať.

Zúfalstvo v Paríži.

Kolín, 21. septembra. Dľa zprávy «Kollnische Zeitung»-u parížske časopisy netajú, že v hlavnom meste Francúzska panuje veľká rozhorčenosť, zvlášte medzi chudobnými vrstvami obyvateľstva a robotníkmi, lebo všetky verejné práce sú zastavené. Bieda je všeobecná. Obyvatelia Paríža verejne žiadajú, aby hlavné mesto vyhlásilo za otvorené a aby ho nebránili.

Dobíjanie Čingtau.

Z Čifu oznamujú, že japonské dopravné lode pri Lunkone vyložily na breh veľa čiat. Tieto japonské čaty budu dobíjať nemeckú pevnosť Čingtau.

Rumunsko zostane neutrálne.

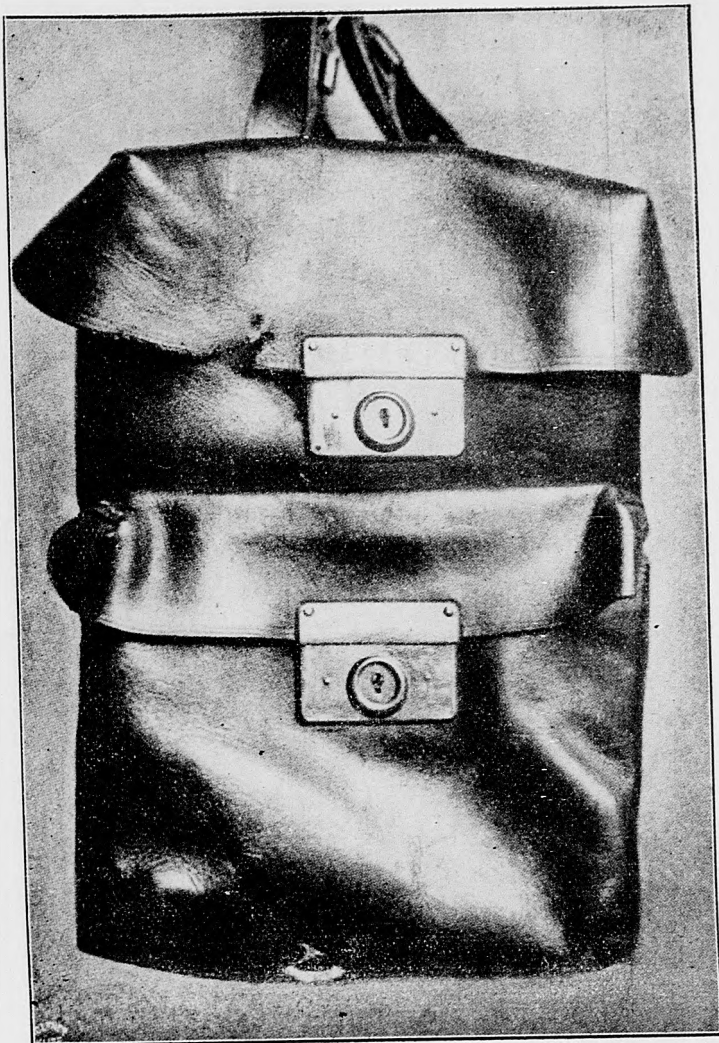
Bukurešť, 19. septembra. Vo štvrtok večer za predsedníctva kráľa Karola bola korunná rada, na ktorej obnovili dávnejšie vynesené uzavretie, že Rumunsko voči všetkým mocnostiam aj na ďalej zachráni najprisnejšiu neustrannosť. Uzavretie korunnej rady politické kruhy prijaly s veľkým uspokojením.

Spojenecká vernosť Talianska.

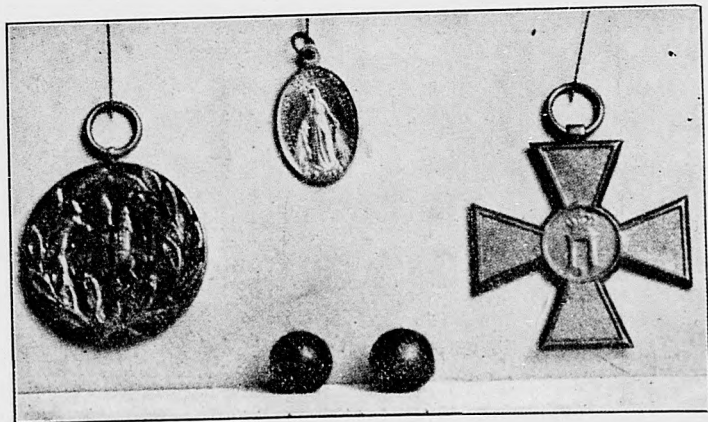
«Popolo Romano» v úvodníku píše: Talianske ministerium pozostáva zo statočných ľudí, ktorí nezlomia vernosť a ktorí Rakúsko-Uhorsko po päťatridsať-ročnom spojeneckom pomere práve v kritickom okamihu nenapadnú. Ti, ktorí si to žiadajú, sú štváči z povolania a nezralí ľudia neberúc do ohľadu zástoj, ktorý pri tejto záležitosti hrajú cudzozemské peniaze. Talianska vláda a talianský ľud vedia, čo im rozkazuje česť.

Podivné zachránenie života.

Franc Machó, poručík 32. pešieho pluku zvláštnou milosťou prozreteľnosti božskej, vo vojne proti Srbom zachránil si život nasledujúcim spôsobom: Ako 1. aug. tiahol do vojny, v jednom hlavnomestskom kláštore mníšiek dostal viacej medailonov Panny Marie, aby ich rozdal vojakom. Tieto medailony pri odchode vložil na spodok jeho vojenskej kapsy a zvrchu

dal do nej aj svoju modlitebnú knižku. Pred ostrou srážkou so Srbmi zavesil si kapsu na krky, tak že mu práve na žalúdku ležala. V boji trafily ho dve nepriateľské guľky. Jedna z nich zastavila sa v modlitebnej knižke a druhá v medailonoch Panny Marie. Vyššie vyobrazenie predstavuje nám vojenskú kapsu, na nižšom vyobrazení ale vidíme medailony Panny Marie, dve guľky a jedno vojenské vyznačenie, ktoré poručík Franc Machó odobral prevládajúcemu srbskému dôstojníkovi.

Nemecko-anglická vojna.

Povstanie v Indii.

Na základe zprávy jedného amsterdamskeho obchodného časopisu «Frankfurter Zeitung» oznamuje:

Nemecké vyslanectvo v Háge úradne sdelilo, že dostalo zprávu od pekingského nemeckého vyslanectva. Dľa tejto zprávy Japonsko úradne oznámilo čínskej vláde, že v Indii vypuklo povstanie proti Angličanom. Veľká Britannia pýtala si vojenskú pomoc od Japonska a japonská vláda pomoc slúbila za nasledovných dvoch podmienok:

1. Právo slobodného prístahovania sa Japoncov na britské majetky na Tichom oceáne.
2. Dvesto millionov dollárov požičky pre Japonsko a slobodnú ruku v Číne.

Pekingský nemecký vyslanec oznamuje, že Anglicko tieto podmienky prijalo.

Aj Egypt sa hýbe.

Dľa zprávy jedného bolognanského časopisu v Kaire medzi Arabmi badať veľké vrenie. Dňa 6. sept. práce nemajúci Arabi na štyroch miestach mesta ozbíjali obchody s potravinami a nadávali Angličanom. Pokoj len vtedy nastal, keď vyrukovalo vojsko so strojovými puškami.

Ztraty Angličanov.

Parížsky časopis »Temps» 14. sept. oznámil, že anglická pomocná armáda v posledných bitkách utratila 15.000 mrtvých a ranených.

Výhražka všeobecnou vojopovinnosťou.

Z Londýna oznamujú, že ženy a devy vyzvali, aby povzbudzovaly k válečnej službe anglických mladíkov, lebo v protivnom páde vláda bola by prinútená uviesť všeobecnú vojopovinnosť.

Vojna na mori.

Londýn nedôveruje v anglickej flote.

Londýnsky zpravodajca časopisu «Giornale d'Italia» podáva zprávu o veľkom vytrezvení obyvateľstva hlavného mesta Anglicka. V Londýne každý očakával, že britská flotta hneď na začiatku vojny zadá nemeckým válečným lodiam smrteľný úder. Anglická verejná mienka

je náramne rozhorčená a v Londýne kolujú chýry, že jedna nemecká torpedová flotta prelomila anglickú blokádu na východnom pobreží Anglicka. K tomu prichodí ustavičný strach pred nemeckými lietadlami.

Ztraty Anglicka na mori.

Posledne do Berlína prišlo číslo londýnskeho časopisu «Times» na poslednej strane sdeluje menoslov vo vojne padnutých a ranených vojakov a za menami stojace označenie slúži tým zaujímavým prekvapením, že anglická flotta okrem ztrát, ktoré už vyšly na verejnosť, má aj iné ztraty, lebo v menoslove sú aj mená mrtvých a ranených mužov válečných lodí: «Arethusa», «Fearless», «Druid Laertes» a «Phoenix». Tieto lode anglickej flotty teda na neznámom dosiaľ mieste viedly bitku s loďami nemeckej flotty.

Spojené Štáty pošlú válečné lode na Tichý oceán.

Berlin, 18. sept. «Vossische Zeitung» oznamuje, že flottu Spojených Štátov na Tichom oceáne posilnili a **ku Filippinským ostrovom poslali silnú flottu.**

Tento pohyb flotty Spojených Štátov bezpochybne súvisí s tým, že medzi Anglickom a Japonskom stalo sa dohodnutie, v smysle ktorého Japonci budú mať slobodný prístup na anglické majetky v Tichom oceáne. Spojené Štáty na žiadosť nestrpia, aby panstvo na Tichom oceáne dostalo sa do rúk Japoncov.

Potopená ruská parolod'.

Berlin, 15. septembra. Na Východnom mori pozdĺž nemeckého pobrežia plavba je nemýlená. Nemecké válečné lode postúpily až po záliv Bottni a tu, takrečeno navidomoči nepriateľskej flotty, zajaly jednu ruskú obchodnú parolod' a potopily ju.

Najnovšie zprávy.

Srbský princ Dorde ranený.

Pôvodca vražedelného atentátu proti arcikniežatu Francovi Ferdinandovi, princ Dorde minule ťažko bol ranený. Viedol vraj jeho vyhladované čaty proti našim a dostal guľku do zadku. Ten veľkosrbský hrdina zaiste utekal.

Záfalosť srbskej armády.

Sofia, 22. septembra. Jeden z Carihradu prišlý úsok hovorí, že by srbské vojsko vedelo vyvinúť veľký odpor, keby malo dosť zbrane a streliva. Srbská armáda je blízko ku zúfalstvu.

Vzbura v srbskom vojsku.

Sofia, 22. septembra. Tunajším časopisom oznamujú z Nišu, že v srbskom vojsku disciplína úplne oslabla. Mužstvo viacerých delostreleckých plukov sa vzbúrilo a spustošilo svoje delá. Dosiaľ štyritisíc pádov cholery konštatovali v srbskej armáde. Denne 2—300 ľudí padá za obeť tejto epidemii. Štátne banky z Valjeva, Gorni-Milanovacu a Kragujevacu preniesly sa do Nišu.

Z nemeckých lietadiel bombarduju Japoncov

Paríž, 22. septembra. Havasova agencia oznamuje z Pekingú s dátumom 19. septembra: Barón Eisenbach, druhý tajomník nemeckého vyslanstva v Pekingú, ktorý jako dobrovoľník slúžil v čingtauskej posádke, počas srážky predných stráž padol.

Dľa udania Nemcov s jedného ich lietacieho stroja na Japoncov hodily bomby. Jedna bomba zabila 30 Japoncov. Japonci v skupinách zas blížia ku pevnosti.

Jeho svätosť Pápež Benedik XV. o Uhorsku.

Ako je známé, jeho svätosť nový Pápež Benedik XV. dňa 8. septembra, vo sviatok Narodenia Panny Marie vydržoval prvé konsistorium, na ktorom ostrihomský arcibiskup, knieža-primas Uhorska dr. Ján *Csernoch* z rúk sv. Otca prevzal kardinálsky klobúk.

Cirkevní a svetskí hodnostári jeden za druhým navštevovali jeho eminenciu kardinála knieža-primasa: kardinál Van Rosum, bývalý nuncius Lorenzeli, kolínsky arcibiskup Bettinger, pražský knieža arcibiskup Skrbensky, viedeňský knieža-arcibiskup Píffl, vatikánsky veľvyslanec rakúsko-uhorský knieža Schönburg-Hartenstein, rakúsko-uhorský veľvyslanec na talianskom kráľovskom dvore Macchio atď. Knieža-primas býval v klástore na Via San Basilio.

Zaujímavé je, že keď jeho eminencia kardinál knieža-primas prišiel do Ríma na voľbu pápeža, vo Vatikáne pred voľbou stretol sa naj-samprv s bolognanským arcibiskupom-kardinálom Della Chiesom. Knieža-primas mu už vtedy povedal:

Eminencia, vy budete pápežom!

Della Chiesa pochybujúc potriasol hlavou. Po voľbe sv. otec knieža-primasovi Csernochovi položil ruku na plece a riekol mu:

— Vy ste boli prorokom!

Kardinál knieža-primas pred rímskym zpravodajcom jedných budapešťanských novín vyslovil sa v tom smysle, že o novom pápežovi nemôže sa osvedčiť; len tolko môže povedať, že sv. otec Rakúsko Uhorsku aj tým sa chcel zavdačiť, že dr. Gerlacha, kňaza brixenskej diecézy hneď vymenoval za svojho tajného komornika. Veľmi dobrý dojem urobilo, že svätý otec jedného vnuka svojho predchodcu pápeža Piusa X. vymenoval za kanonika basiliky sv. Petra a že jeho dvom sestrám dal pensiu, aby mohly bývať v Ríme blízko hrobu svojho staršieho brata.

Nový pápežský štátny sekretár kardinál Ferrata — hovoril kardinál knieža-primas — je veľmi šikovný diplomata a vedecky vysoko vzdelaný. Ako tajomník Congregationis Sacramentorum roku 1909. urobil Uhorsku veľkú službu v tom smere, že Uhorsko v dekréte «*Ne temere*» pofahom na miešané manželstvá dostalo dišpensáciu. Vtedy ho jeho veličenstvo kráľ vyznačil veľkým krížom rádu sv. Štefana. Ferrata povedal, že sa cíti vďakou zaviazaným oproti jeho veličenstvu nášmu kráľovi a aj neodvisle od toho oproti našej vlasti slúbil navždy svoju najväčšiu dobroprajnosť.

Jedon prítomný vynikajúci uhorský cirkevný hodnostár o jeho svätosti, novom pápežovi hovoril:

— Pápežstvo Benedika XV. považujeme za šťastnú voľbu. Je zkúseným, mimoriadne šikvým diplomatom, pozná rôzne smery; dlho slúžil za panovania Leva XIII. a päť rokov i za panovania Piusa X., dokonále je na čistom aj s politickými pomerami. Spomenutia zasluhuje, že uhorská vláda bola medzi prvými, ktorá jeho svätosť nového pápeža z príležitosti jeho vyvolenia pozdravila. Z poverenia vlády

pozdravný telegramm odoslal minister náboženstva a verejnej výučby dr. Jankovich. Svätý otec hneď odpovedal a pred kardinálom knieža-primasom vyslovil sa, že pozdravenie uhorskej vlády veľmi ho potešilo a že bolo medzi prvými pozdravmi.

Svätý otec, kardinálovi knieža primasovi s kardinálskym titulom odovzdal rímsky chrám sv. Eusebiusa.

Kardinál knieža-primas pred svojím odchodom z Ríma na poklone bol u svätého otca, aby sa od neho odobral. Z tejto príležitosti o to prosil svätého otca Pápeža Benedika XV., aby sa modlil za Uhorsko a za jeho veličenstvo nášho staručkého kráľa. Svätý otec to prisľúbil a vyslovil sa, že bol vždy veľkým priateľom jeho veličenstva nášho kráľa a Uhorska. Kardinál knieža primas za tým svätému otcovi predstavil svojho sekretára dra Antona *Lepolda*. Svätý otec opätne vrele zaujímal sa o pomery Uhorska a čo najsrdečnejšie odobral sa od jeho eminencie kardinála knieža-primasa.

Pomocná akcia na vidieku.

V Rožňave s veľkou oduševnenosťou utvorili filiálku Červeného Kríža. Na utvorení prítomný bol i sám biskup Ludvík Balás, ktorý vo veľavýznamnej reči vyzýval každého k obetivosti a sám složil zaraz 1000 korún.

Z Košíc oznamujú, že professorský sbor košickej právnej akadémie uzavrel, že na celý čas vojny jeden percent svojho platu prepustí na podporu rodín vojakov narukovaných.

Vo zvolenskej obci Lubietova občania s príkladnou obetivosťou složili 1283 korún, zpolovice na cieľe Červeného Kríža a zpolovice na podporu rodín vojakov narukovaných. V obci utvorili výbor pomocnej akcie, ktorý usilovne účinkuje.

V nitrianskej obci Alsólopasó obyvatelia zaraz pri prvej zbierke složili vyše 100 korún a 10 metrických centov zbožia na odstránenie biedy a núdze rodín vojakov narukovaných. Učiteľ Ladislav Veszely a učiteľka Helena Veszely pochodili domy a sossbierali viac vriec peria a niekoľko hlavníc, z ktorých učiteľka pre spolok Červeného Kríža zhotoví asi 60 podušnikov. Miestny Úverkový a Potravný spolok svoje izby prepustil pre 20 ranených a na návrh dekana-farára Ferdinanda Sándorfiho miestnemu pomocnému výboru ako prvú pomoc odhlasoval 800 korún.

V Lučenci utvorili filiálku Červeného Kríža so 172 údami.

Z Munkáča oznamujú, že v tamojších nemocniciach opatrujú 1300 ranených, všetci sú najviac len ľahko

ranení. Došiel i väčší počet kozáckych zajatcov. — Zo Spiša potažne pomocnej akcie dostali sme nasledujúce zprávy: V Novej Vsi v deň narodenia jeho veličenstva kráľa na podporu rodín vojakov narukovaných sossbierali 1347 kor., z toho obnášala zbierka v katolíckom kostole 124 korún. Pre novovesskú vojenskú nemocnicu obyvatelia Iglóhuty dali 52 košiel. V Krompachoch utvorili filiálku Červeného Kríža so 600 údami.

Mesto Lubica sriadilo vojenskú nemocnicu s 50 posteľmi. Mešťania darovali 200 kusov bielizne, 100 uterákov a 200 vreckových ručníkov. Mestský výbor na opatrovanie ranených odhlasoval 4000 korún a lubický samopomocný spolok na podporu rodín vojakov narukovaných 2000 korún.

V Podolinici utvorili filiálku Červeného Kríža so 94 údami; predsedom je direktor kat. hlavného gymnázia piaristov Jozef Hogyor. Pre ranených zariadili 12 postiel. Na opatrujúcom naukobehu súčastnili sa dvanásti.

Pre kéžmarkskú filiálku Červeného Kríža darovali Nižnolesnania 100 korún hotových peňazí, 123 košiel, 84 spodných nohavíc, 96 uterákov a 48 plachiet; obyvatelia Durandu dali ale 123 košiel, 138 uterákov a 28 plachiet.

CHYRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ ranenému dievčatku. Jeho veličenstvo kráľ 13-ročnej Róze Henoch, ktorá pri Ravaruske počas bitky občerstvovala ranených, medzi čím bola poranená šrapnelom, zo svojej súkromnej pokladnice daroval 1000 korún. Následkom poranenia museli jej amputovať nohu. Jeho veličenstvo postará sa i o umelú nohu pre dievčatko, ktorému poslal i diamantovú začiatočnými písmenami svojho mena ozdobenú retiazku na hrdlo.

Novší milodar jeho eminencie kardinála knieža-primasa. Kardinál knieža-primas dr. Ján Csoroch do rúk minister predsedu grófa Štefana Tisu poslal 50.000 korún na cieľe vojsko napomáhajúceho úradu. S týmto dar knieža-primasa na podporovanie vojakov v hotových peniazoch činí 80.000 korún, nerátajúc tie jeho milodary, ktoré udelil na zariadenie nemocníc ako aj na opatrovanie v nich ranených vojakov.

Jeho veličenstvo Hindenburgovi. Jeho veličenstvo kráľ nemeckému maršallovi Hindenburgovi, ktorý strašným porazením ruskej armády vo Východnom Prusku pri mazurských jazerách vydobil také obrovské víťazstvo, udelil veľký kríž rádu sv. Štefana, ako aj vojenský záslužný kríž s válečnou okrasou. Generál-majóra Ludendorffa ale jeho veličenstvo kráľ vyznačil rádom železnej koruny I. triedy s válečnou okrasou.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, skut. vnút. tajný rada, osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy a spišská kapitula v semeništi zariadili nemocnicu pre 30 ranených a prijali na seba i úplné zaopatrenie vojakov, ktorých opatrujú dve levočské mnišky

a osem klerikov. — Kňazstvo spišskej diecesy za autonómneho zastupiteľa na miesto nebohého Jána Vajdovszkyho vyvolilo biskupského námestníka a preláta Ferdinanda Fertseka. — Spišský prepoštkanonik Neit Hillay v 78. roku svojho života a v 55. roku svojho kňazstva po dlhej nemoci posilnený sviatosťami zomierajúcich 14. septembra zomrel v Kapituly. Nebohý narodil sa v spišskej Novej Vsi, kaplánom bol v Novej Lubovni, v Ružomberku a v Turdošine, potom profesorom náboženstva levočského kat. hl. gymnázia, neskorej farárom vo Vrbove a od roku 1892. kanonikom.

Chýry zo Spiša. V novovesskej vojenskej nemocnici zo smrti fűrer Štefan Barna, rodák z obce Özörény, ktorého pri ruskom Tomašove smrteľne ranila nepriateľská guľa z kanóna. Pochovali ho s vojenskou pompou. Novovesský nadporučík Elemér Kozmáry po slávnych bojoch ranený prišiel domov. Nepriateľská guľa odstrelila mu palec pravej nohy. Vyšnoružbachskému r. kat. učiteľovi Vihelmovi Vengritzkýmu pri Krašniku ruská guľa prestrelila lavu nohu. Pri Krašniku bol ranený na nohe i haligovský r. kat. učiteľ Hainsz. Kéz-marský gymnaziálny profesor Kornel Gotthardt, poručík v rezerve ranený bol na ruskom bojišti, guľa prešla mu cez ľavé rameno. Ranený je i kézmarský mestský radca Ján Palenčár. — Minister vyučby Jozefovi Kuckovi, učiteľovi v Betlanovciach udelil 150 korún odmeny za jeho zásluhy nadobudnuté v obore vyučby. — V Tátraszaplaku bolo podľa ostatného výkazu 1537 hostov.

Katolícke kňazské majetky na válečné ciele. Jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi v svojom peknom kaštieli v obci Fűzesabony zariadil vojenskú nemocnicu so 40 posteľmi. Záhrebská kapitula na ciele Červeného Kríža a na podporu rodín vojakov narukovaných dala po 10.000 korún. Sedmohradský biskup gróf Karol Gustav Majláth jednu časťku svojej rezidence prepustil raneným vojakom. Čanádsky biskup dr. Julius Glattfelder na vojenskú nemocnicu budapešťanského Kat. Kruhu obetoval 200 korún.

Pokutujú rozširovateľov falošných chýrov. Vo Viedni odsúdili 54-ročnú kuchárku Rózu Markovič pre rozširovanie falošných, znepokojujúcich chýrov na jeden mesiac a obchodného sluhu Vencla Waldingera pre podobný prečin na šesť týždňov áreštu. Pre tú istú vec zavrely i u nás segedínskeho obyvateľa Petra Kovácsa, ktorý v krčme pred viacerými falošné chýry rozprával o južnom bojišti.

Pre relovských pohorelcov dostal som z Ameriky od richvaldských rodákov Jozefa Pacziga a Jozefa Koprusaka 310 korún, ktorí na moje vyzvanie v trnavskom «Posle B. Srdea Ježišového» uverejnené, sossbierali tento obnos medzi slovenskými katolikami v East Douglasu. Tak horlivým sbierateľom ako aj všetkým veľkodušným milodarcom privolávam aj do toho času, kým po vojne mená všetkých uverejním: Srdečné Pán Boh zaplať: Franc Klein spišsko-richvaldský r. kat. farár.

Katolícke kňazské majetky na válečné ciele.

Vacovský biskup gróf Karol Csáky komisii vacovskej pomocnej akcie týždenne dáva 300 korún; okrem toho vo Vacove na svoje útraty zariadil nemocnicu pre 15 ranených chorých a znáša spolu aj opatrujúce, zaopatrujúce a lekárske útraty. Červenému Krížu obetovali: Jágerská hlavná kapitula 5000, kaločský arcibiskup dr. Arpád Várady 800, rád Servitov 500, munkáčsky gr. kat. biskup Anton Papp a opátfarár Štefan Novák po 100 kor. a dr. Alexander Ernszt, hlavný správca Kat. Lud. Jednoty dáva mesačne po 60 korunách. Čanádsky biskup dr. Julius Glattfelder svoju temešvársku biskupskú palotu prepustil k umiestneniu ranených vojakov. Ku podpore rodín do vojny narukovaných obetovali: Baňskobystrická kapitula predbežne 2000 a rád Servitov 500 korún. Kanonik dr. Alexander Giesswein, ablegát, na podporu rodín narukovaných kat. učiteľov dal 100 korún. Na vojenskú modlitebnú knižku obetovali: Kaločský arcibiskup dr. Arpád Várady 300 a nitriansky biskup gróf Vilhelm Batthány 200 korún.

Veľkodušná vlastenecká obetivosť jedného slovenského roľníka. Spišsko-richvaldský obyvateľ Jozef Bača na starovesskú vojenskú nemocnicu Červeného Kríža obetoval 50 korún. Za tú veľkodušnú obeť starovesský hlavný slúžny vyslovil mu písomne svoje vďaky. Richvaldčania na válečné ciele doteraz obetovali už vyše 100 korún hotových peňazí, 24 metrov plátna a dačo bielizne.

Hrdinská smrť jedného podfeldmarsála. Podfeldmarsál Koloman Patzák, veliteľ veľkováradskej honvédskej pešej brigády hrdinskou smrťou zomrel v bojoch proti Rusom.

Pohrab ruského vojaka v Košiciach. Z Košíc oznamujú: V košickej vojenskej nemocnici zomrel jeden ťažko ranený ruský vojak, ktorý dostal sa raneno medzi našich chorých na bojišti. Vojaka pochovali zodpovednou pompou.

Katolícka cirkev v Japonsku. Roku 1903. účinkovalo v Japonsku, vo Formose a Korei 179 európskych a 42 domorodých katolíckych kňazov. Počet katolíkov obnášal 120.540. A teraz po 10 rokoch japonská katolícka cirkev vyzerá nasledovne: európskych katolíckych kňazov má 218, domorodých 49 a katolíkov 148.605.

Národná oduševnenosť poľskej roľníckej mládeže. S akou oduševnenosťou hlásia sa poľskí mladíci k poľským legiám, toho dôkazom sú nasledovné dva príklady: V istej obci 18-ročný mládenec vykrikol: «Mňa tak do tancu nikdy netiahlo, jako dnes na Moskala!» Keď zase istého 16-ročného chlapca, ktorý sa hlásil k legionárom, opýtal sa komandant: «A vieš, ty milý, že vo vojne strielajú?» — Odpovedal: «Viem». «A vieš ty, že guľka môže zabiť?» — «Viem». «A vieš, že Moskali každého z nás obesia, keď ho chytia?» Chlapec sa začerveňal, chvíľu rozmýšľal a odpovedal: «Viem a idem.» Národ, ktorý má takých synov, nemôže zahynúť.

Koľki obrátili sa na inú vieru? Dľa výkazu ministerstva kultu roku 1912. premenilo svoju vieru v Uhorsku 6321 ľudí. Následkom obrátenia sa, rímsko-katolícka cirkev získala 1123 veriacich. Od roku 1896. do roku 1912. počet opustivších svoju vieru obnášal 10.870. Rímsko-katolícka cirkev za ten čas získala 21.092 a gr.-katolícka 2436 veriacich, židovské náboženstvo ale ztratilo 5822 duší.

Stein a Hindenburg. Toto sú mená najvýznamnejších veliteľov víťaznej nemeckej armády. Generál *Stein*, hlavný kvartiermajster generálneho štábu 15. septembra slávil svoje 60. narodeniny. On vydáva svetochýrne stručné zprávy nemeckého veľkého generálneho štábu a členom nemeckej armády je od roku 1873. — Válečné skutky nemeckého generála *Hindenburga*, na celom svete budia obdiv a to tým viac, bo tento víťazný vodca nemeckej východnej armády má už 82 rokov. Súčasťou sa čo major už aj v nemecko-francúzskej vojne r. 1870—71. Jeho bataillon v jednej bitke padol takmer do posledného chlapa. Z dôstojníkov bataillona len Hindenburg ostal živý, ako ťažko ranený.

V Austrii nasbierali 205 millionov. Z Viedne oznamujú, že v Austrii pre Červený Kríž a na podporovanie rodín do vojny narukovaných vojakov, dosiaľ darovali 205 millionov.

Štatistika svetovej cirkvi Na celom svete žije 301,87.152 katolíkov. Z týchto patrí ku rím.-katolíckej cirkvi 294,66.956 a iného obradu je 7,20.196. Podľa čiasok sveta katolíci delia sa nasledovne: V Európe žije 190,630.894, v Azii 6,207.405, v Afrike 2,816.906, v Amerike 92,144.396, v Austrálii ale 9,287.833.

Dopisovanie ranených. Spoločné ministerstvo vojny vydalo nariadenie, v smysle ktorého všetky tie listy a dopisnice, ktoré sa posúvajú raneným a v nemocniciach umiestneným vojakom, sú slobodné od porta, teda marky netreba na ne prilepiť. Práve tak sú oslobodené od porta aj listy a dopisnice ranených vojakov,

ktoré sú opatrené razítkom nemocnice, keď ich nemocnica razom odovzdá na poštu.

Čo jedia ruskí vojaci?

Jednomu budapeštianskému časopisu píšu: Tieto dni cez Vrútky prejachal jeden vlak s ruskými zajatými. Na nádraží nesmierne množstvo zvedavého ľudu čakalo zo severného bojišťa idúcich zajatcov, ktorých viezli údajne do Mezöhegyesu. Medzi ruskými vojakmi bolo veľmi mnoho kozákov a pešiakov. Jedna Turčianka pustila sa s nimi do reči. Ruskí vojaci boli veľmi dobrej vôle, ani najmen nebanujú, že dostal sa do nášho zajatia. Práve naopak, toto svoje zajatie považujú za čosi oslobodzujúceho. Všetci jasajú, že sa im podarilo oslobodiť od strašných hrůz vojny, od ukrutností ruských dôstojníkov.

— My musíme bojovať — hovoril jeden z nich. — My sa o veľa väčšie bojíme revolverov našich predstavovaných, ako nepriateľských guľ. A veru uhorskí vojaci naozaj výtečne strieľajú. Jestli dakde vykukne hlava daktorého nášho vojaka zpoza šiancov, je celkom isté, že je po ňom. Aj bodáky uhorských vojakov strašnú smrť prinášajú medzi nás a my bojujeme len preto, lebo sa bojíme šable a revolvera svojich dôstojníkov. Takmer sa tešíme, keď daktorý náš dôstojník padne, lebo nás potom už viac nemá kto trápiť. Aj ináč veľa musíme postrádať, trpeť hlad, dakedy za viac dní nejieme iné, len chlieb z ovsených otrúb.

Spomenutej Turčianke ľúto padlo ruského vojaka, s ktorým sa práve shovárala a dala mu peknú bielu bochničku, za ktorú sa jej zajatec zavďačil okruhom ruského vojenského ovsného chleba. Žena tento chlieb odovzdala drovi Móricaovi Jakubovičovi, lekárovi v Stubnyafürdőve, ktorý z tejto podozrivej čiernej materie kúsok poslal do Budapešti redakcii spomenutého časopisu.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina aa'ebó 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 6.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dľa vole. Trojdielovú sratennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33.—. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri nárade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134. pri Pilsen (Čechy).**

Umelecký ústav kostolného zariadenia.

Vlastné dōroby! **Karol Prinner**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúcich obvodov: **Brix a Anders, Zambach a Müller** Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviale, baldachýny, úplné ornáty, kostolná bielizeň, alby, kamže, atď. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoducho a v najskvostnejšom vyhotovení, svietniky, kalichy, ciboria, pastoraľe, kríže, kadidlá. Kostolné a spolkové zástavy, čipky a vystúpania umeleckého vystrojenia.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiasťočné splácanie predáva **FRANZ BAUMGARTEN** Budapest, VII., Rózsa-u. 27. Telefon József 33—72.

Bazilika zlato-kosa.

Ešte aj v hluku **svetovej vojny** podivene spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiadá. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej **«Bazilika zlato-kosa»**. Dorábanie tejto kosa je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného upotrebenia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierkou zasielame:

1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5-30, 9 mm. 7-50, 12 mm. 8-50 kor.
1 " " s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8-60, 12 mm. 9-20 kor.
Potrebne guľky ratame lacno.

Vlasystrihací stroj K 5.—, Z ebendreva kríž s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—, 1 podobný veľký stojací kríž K 2-70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3-80. 1 liatý železný kríž ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—, 160 cm. vysoký K 16.—. Sbierteľom objednávateľov našich kōs, po 10 kusoch 1 zdarma, po 30 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ primaskeho a hlavnokapitulskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pād ziadat si náš obrázkový cenník.

Makulatura-papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 kor. k dostaniu u vydavateľstva.